

İlgili Kanun / Madde
6356 S. STK/39

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2024/14936

Karar No. 2025/2364

Tarihi: 06.03.2025

- TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNDEN YARARLANMAK İÇİN GEREKLİ KOŞULLARI TAŞIMAYAN İŞÇİLERİN TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNDEN YARARLANDIRILMASININ HUKUKA AYKIRI OLDUĞU
- SENDİKANIN ONAYI OLMADAN TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİNDEN YARARLANDIRILAN İŞÇİLER İÇİN TAZMİNAT OLARAK DAYANIŞMA AİDATI TUTARINI TALEP EDEBİLECEĞİ
- TAZMİNAT OLARAK ÖDENEN DAYANIŞMA AİDATI TUTARINA YASAL FAİZ UYGULANACAĞI

ÖZETİ Belirtmek gerekir ki taraf işçi sendikasının yazılı onayı olmaksızın, toplu iş sözleşmesinden yararlanma şartları bulunmayan işçilerin, işverence toplu iş sözleşmesinin mali haklara ilişkin hükümlerinden yararlandırılmasının hukuka aykırı olduğu açıktır. Bu hukuka aykırı eylemin gerçekleşmesi durumunda, işçi sendikasının, hakkı olduğu hâlde alamadığı dayanışma aidatı tutarında bir tazminat talebinin doğacağı kabul edilmektedir (Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, 05.11.2024 tarihli ve 2024/12220 Esas, 2024/14508 Karar sayılı kararı).

İlk Derece Mahkemesinin üye olmayan işçilere toplu iş sözleşmesi ile getirilen parasal hakların sağlandığına dair tespiti ile tazminatın belirlenmesi bakımından yaptığı hesaplama isabetli ise de hukuki nitelendirmeye göre açılan davada sendika üyesi olmayan işçilere toplu iş sözleşmesinin mali haklara ilişkin hükümlerinin uygulanması sonucunda

Sendikanın mahrum kaldığı dayanışma aidatı tutarında bir tazminat talep edildiği, söz konusu tazminat yönünden bankalarca işletme kredilerine uygulanan en yüksek faiz ödeneceğine dair 6356 sayılı Kanun'un 18/3 hükmünün uygulanamayacağı anlaşılmış olup dava konusu dayanışma aidatı tutarında tazminat talebine yasal faiz yürütülmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmiş olması bozmayı gerektirir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkili Türkiye Belediyeler ve Genel Hizmetler İşçileri Sendikasının (Belediye-İş Sendikası) davalı işveren Şirket işyerlerinde örgütlü olduğunu, davalı Şirket işyerlerinde çalışan ve sendika üyesi olan işçilerin üyelik aidatı ödemeleri gerektiğini, davalı işveren Şirket tarafından işyerinde sendikasızlaştırma politikası yürütüldüğünü, müvekkili Sendikaya üye olan işçilerden yaklaşık 400'ünün sendika üyeliğinden çekilmelerinin sağlandığını ve bu işçilerin toplu iş sözleşmesi hükümlerinden yararlandırıldığını, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun (6356 sayılı Kanun) 39. maddesine göre toplu iş sözleşmesinden ancak taraf sendika üyesi işçilerin ya da dayanışma aidatı ödeyen işçilerin yararlanabileceğini, Yargıtay kararları uyarınca sendika üyesi olmayan, dayanışma aidatı kesilmesini talep etmeyen işçilere teşmil kararı veya sendikanın muvafakat olmadan toplu iş sözleşmesinin parasal haklarından yararlandırılması hâlinde taraf işçi sendikasının işverenden yoksun kaldığı ve alamadığı dayanışma aidatı tutarında tazminat talep edebileceğinin kabul edildiğini, sendika üyesi olmayan ve dayanışma aidatı kesilmesini talep etmeyen işçilerin toplu iş sözleşmesinden yararlandırılması uygulamasına müvekkilinin muvafakatının bulunmadığını işverene 10.08.2020 tarihinde yazılı olarak bildirildiğini ileri sürerek fazlaya ve diğer konulara ilişkin her türlü dava ve talep hakları saklı kalmak kaydıyla şimdilik 50.000,00 TL alacağın bankalarca işletme kredilerine uygulanan en yüksek faizleriyle birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; davacı tarafın müvekkili Şirkete her ay üyelerini gösterir işçilerin listesini veya üyelikten çekilen işçilerin listesini düzenli olarak vermediğini, yalnızca bir kereye mahsus 28.07.2020 tarihinde üyelerini gösterir işçilerin listesini müvekkili Şirkete ibraz ettiğini, davacı Sendikanın üyesi

olmaya işçilerin işyerinde yürürlükte olan toplu iş sözleşmesinden kaynaklanan haklardan yararlanmadıklarını, ancak müvekkili Şirket tarafından, baştan itibaren sendika üyesi olmayan işçilere Şirket yönetimi tarafından alınan kararlar doğrultusunda toplu iş sözleşmesinden bağımsız haklar verildiğini, davacı Sendikaya üye olmayan veya üyelikten istifa eden işçilerin dayanışma aidatı ödeyerek toplu iş sözleşmesinden yararlanma talebi bulunmadığını, bu nedenle işverenlikçe işçi ücretlerinden kesinti yapılmasının hukuka aykırı olacağını, temerrüt olgusu gerçekleşmediği için faiz talebinin de yerinde olmadığını savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davanın kabulüne karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; başvurunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davalı vekili temyiz dilekçesinde; davacı Sendikanın taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden yararlanmayan işçilere Şirket yönetimi tarafından alınan kararlarla toplu iş sözleşmesinden bağımsız haklar verildiğini ancak davacının müvekkili Şirketten dayanışma aidatı talep etmesinin usul ve esas yönünden hukuka aykırı olduğunu, bu işçilerin işyerinde uygulanan toplu iş sözleşmesi hükümlerinden yararlanmak için talepte bulunmadıklarını, bu işçiler yönünden davacı lehine dayanışma aidatına hükmedilemeyeceğini, müvekkilinin temerrüde düşürülmediğini ve hükmedilen faiz türünün hatalı olduğunu ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, 6356 sayılı Kanun uyarınca davacının mahrum kaldığı ve alamadığı dayanışma aidatı tutarında tazminat talebine yürütülen faiz istemine ilişkindir.

1. Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere göre davalı vekilinin aşağıdaki paragrafın kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2. Toplu iş sözleşmesinin yer ve kişi bakımından kapsamında yer alan işçilerin, toplu iş sözleşmesinin mali haklara ilişkin hükümlerinden yararlanabilmesi 6356 sayılı Kanun'un 39. maddesinde belirtilen şartların varlığına bağlıdır. Bununla birlikte Kanun'da öngörülen toplu iş sözleşmesinden yararlanma şartları mevcut olmasa da işçi sendikasının yazılı onayının bulunması durumunda işçilerin toplu iş

sözleşmesinden yararlanması olanaklıdır. Nitekim bu konuyu düzenleyen 6356 sayılı Kanun'un 26/4 hükmüne göre "Kuruluşların kendi faaliyetleri ile üyelerine sağladıkları hak ve çıkarların üyesi olmayanlara uygulanması, bu Kanunun yedinci ila on ikinci bölümlerinde yer alan hükümler saklı kalmak kaydıyla yazılı onaylarına bağlıdır."

Belirtmek gerekir ki taraf işçi sendikasının yazılı onayı olmaksızın, toplu iş sözleşmesinden yararlanma şartları bulunmayan işçilerin, işverence toplu iş sözleşmesinin mali haklara ilişkin hükümlerinden yararlandırılmasının hukuka aykırı olduğu açıktır. Bu hukuka aykırı eylemin gerçekleşmesi durumunda, işçi sendikasının, hakkı olduğu hâlde alamadığı dayanışma aidatı tutarında bir tazminat talebinin doğacağı kabul edilmektedir (Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, 05.11.2024 tarihli ve 2024/12220 Esas, 2024/14508 Karar sayılı kararı).

Somut olayda davacı Sendika tarafından, işyerinde bir kısım sendika üyesi işçinin üyelikten çekildikleri hâlde işverence toplu iş sözleşmesi hükümlerinden yararlandırılmaya devam ettirildikleri ileri sürülerek dayanışma aidatı alacağı talep edilmiş; Mahkemece sendika üyeliğinden çekildikleri hâlde işçilerin toplu iş sözleşmesinin mali haklara ilişkin hükümlerinden yararlandırılmaya devam ettirildikleri gerekçesiyle davanın kabulüne karar verilmiştir.

İlk Derece Mahkemesinin üye olmayan işçilere toplu iş sözleşmesi ile getirilen parasal hakların sağlandığına dair tespiti ile tazminatın belirlenmesi bakımından yaptığı hesaplama isabetli ise de hukuki nitelendirmeye göre açılan davada sendika üyesi olmayan işçilere toplu iş sözleşmesinin mali haklara ilişkin hükümlerinin uygulanması sonucunda Sendikanın mahrum kaldığı dayanışma aidatı tutarında bir tazminat talep edildiği, söz konusu tazminat yönünden bankalarca işletme kredilerine uygulanan en yüksek faiz ödeneceğine dair 6356 sayılı Kanun'un 18/3 hükmünün uygulanamayacağı anlaşılmış olup dava konusu dayanışma aidatı tutarında tazminat talebine yasal faiz yürütülmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmiş olması bozmayı gerektirir.

Ne var ki bu hatanın giderilmesi yeniden yargılama yapılmasını gerektirmediğinden 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 370/2 hükmü uyarınca Bölge Adliye Mahkemesi kararının kaldırılması ile İlk Derece Mahkemesi kararının düzeltilerek onanması gerekir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Davalı tarafın diğer temyiz itirazlarının reddine,
2. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA,

3. Davalı tarafın temyiz itirazının kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararının, hüküm fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan; "sendika dayanışma aidat" ibaresinin çıkartılarak yerine "dayanışma aidatı tutarında tazminat" ibaresinin,

“bankalarca işletme kredilerine uygulanan en yüksek” ibaresinin çıkartılarak yerine “yasal” ibaresinin yazılması suretiyle DÜZELTİLEREK ONANMASINA,
Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgiliye iadesine,
Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,
06.03.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.